

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

GEREFORMEERDE GEMEENTE
MOERKAPELLE

04 Een gebed voor
overtreders

12 Bidden voor
Safan

24 Water in
de woestijn

Verzoening door voldoening

ds. A.P. Baaijens, Aagtekerke

Psalm 69 is een psalm van David. Onze Statenvertalers hebben terecht boven deze psalm gezet dat het hier ten diepste gaat om Christus, de grote Davidszoon. Het is een psalm die heenwijst naar het lijden van de Middelaar, waar we in deze lijdensweken bijzonder weer bij stil mogen staan.

► **Wat ik niet geroofd heb, moet ik alsdan wedergeven.**

Psalm 69:5b

David is in grote nood. Gedacht kan worden aan de vervolgingen van Saul en zijn mannen. David gebruikt allerlei beelden om zijn grote nood uit te drukken: De wateren zijn tot aan zijn ziel gekomen. Hij is gezonken in grondeloze modder, waar men niet kan staan. Als in een diepe put van modder en slijk, waar hij steeds verder in wegzakt en zelf nooit meer

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE MOERKAPELLE

Vanaf 1840 verlaten verschillende personen uit Moerkapelle uit onvrede over de prediking de Nederlandse Hervormde Kerk. Voortaan komen zij in gezelschap bijeen om een preek te lezen. Rond 1850 krijgen zij een vaste vergaderplaats aan

het Kerkedijkje. Na vele jaren als afdeling van Benthuisen te hebben gefungeerd, wordt Moerkapelle waarschijnlijk pas rond 1872 zelfstandig. Begin 1911 verhuist de gemeente naar een nieuw kerkgebouw, eveneens aan het Kerkedijkje gelegen. In 1937 wordt het aantal zitplaatsen met 120 uitgebreid tot 423. In 1962 betreft de gemeente voor de derde keer een nieuw kerkgebouw. Bij de ingebruikname ervan - op 20 december - spreekt ds. C. Molenaar over Exodus 25:22a: 'En aldaar zal Ik bij u komen, en Ik zal met u spreken van boven het verzoendeksel af'. In de loop der jaren wordt het aantal zitplaatsen stapsgewijs uitgebreid tot bijna 1200. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Vergeet geen van Zijn weldaden'. Het aantal belijdende leden bedraagt 767, het aantal doopleden 482.

uit kan komen. Hij heeft de dood voor ogen. Hij is vermoeid van het aanhoudend roepen tot de Heere, zijn keel is hees, zijn ogen zijn bezweken van het turend uitzien naar boven. En het lijkt of de Heere niet hoort.

Toch kan hij niet ophouden. De nood dringt. Hij is omringd van vele vijanden die het op zijn ondergang gemunt hebben; die hem zonder oorzaak haten en hem zoeken te doden. David wordt bespot en gesmaad omwille van de Heere en Zijn dienst. Hij is zo'n vervolgd om der gerechtigheid wil. Nu blijft alleen nog roepen over, tot God, Die alles ziet en weet. Hij wordt ten onrechte beschuldigd van roof, van diefstal. Hij moet iets teruggeven wat hij niet geroofd heeft.

De grote Davidszoon

Wat wijzen deze woorden naar de grote Davidszoon, Sions schuld betalende Borg. Die het geen roof behoefde te achten Gode evangelijk te zijn. Voor Hem gold: 'Wat Ik niet geroofd heb, moet Ik alsdan wedergeven'. Dat was nu Zijn werk. Voor een volk dat wél schuldig is en het geroofde moet weergeven.

In het paradijs hebben wij God van Zijn eer beroofd. Wij wilden als God zijn, evangelijk als God zijn. En we hebben onszelf moed- en vrijwillig beroofd van het beeld van God waarmee we versierd waren, ware kennis, gerechtigheid en heiligheid. Onszelf beroofd van het leven, van het grootste goed, namelijk de gunst en de gemeenschap van God, en onszelf in de dood gebracht. Wij beroven de Heere nog dagelijks door onze zonden. Wat hebben we onszelf in diepe ellende gebracht. Als in een put van modder en slijk, waar we om eigen schuld moeten omkomen. En de Heere eist het geroofde weer. God eist Zijn beeld terug. Hij eist voldoening aan Zijn heilig recht. Wat we geroofd hebben, moeten we alsdan wedergeven. Alsdan, in het ogenblik als we sterven, als we verschijnen moeten voor de Rechter van hemel en aarde. Hoe zal dat kunnen? Er moet

betaald worden, of door onszelf of door een Ander.

Grondeloze modder

Is het door ontdekkend licht van Gods Geest uw levensvraag geworden hoe u God het geroofde weer moet geven? Te móéten wedergeven, en niets hebben om te betalen en de schuld alleen maar dagelijks groter makend. Hebt u hier al leren sterven voordat het sterven wordt? Dan gaan we David verstaan in zijn roepen vanuit de diepten. De dood voor ogen, gezonken in grondeloze modder. 'Och, laat de stroom mij over 't hoofd niet gaan; maar dat Uw arm 't geweld der diepte stuite; dat toch de put niet worde toegedaan, noch over mij zijn mond voor eeuwig sluite' (Ps. 69:6).

Wij beroven de Heere nog dagelijks door onze zonden.

Nu is er Een gekomen Die is afgedaald om wat Hij niet geroofd had weder te geven. Hij was volkomen onschuldig, zonder zonde. Paulus zegt in Filippenzen 2: 'Maar heeft Zichzelve vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelve vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, de dood des kruises' (Filipp. 2:7, 8).

Wat is Zijn onschuld gebleken. Daarom moest Pilatus het zeggen: 'Ik vind geen schuld in deze Mens'. De moordenaar aan het kruis liet het horen dat hij daar zelf rechtvaardig hing, om weder te geven wat hij geroofd had, 'maar Deze heeft niets

onbehoorlijks gedaan'. Toch moest Hij wedergeven wat Hij niet geroofd had. Dat moest, vanwege de gerechtigheid en waarheid Gods. Er kon niet anders voor de zonden van de Zijnen betaald worden dan door de dood van de Zoon van God (Heidelbergse Catechismus, Zondag 16). Zo alleen kon worden voldaan aan Gods eer, zo alleen konden Gods deugden weer verheerlijkt worden. Zo alleen kon een volk gekocht worden dat Gods lof zou gaan verkondigen.

Verlossen en verzoenen

Eer God de zonde ongestraft liet blijven, heeft Hij ze gestraft aan Zijn lieve Zoon. Hij is de Gegevene des Vaders. Hij heeft Zichzelf tot een schuldoffer gesteld. In de eeuwigheid heeft het geklonken: 'Zie, Ik kom'. Hij zou álles wedergeven. Het is zo waar geworden: 'De ijver van Uw huis heeft Mij verteerd' (vers 10). Hij is afgedaald in de trappen van Zijn vernedering. Maar Hij is ook opgestaan uit de doden, als Overwinnaar over dood, hel en graf. Om zo een volk volkomen te verlossen en te verzoenen met God, en terug te brengen in Zijn gunst en gemeenschap.

Is deze Man van smarten zó al noodzakelijk geworden? Jesaja moest het zeggen dat Hij voor het natuurlijk oog geen heerlijkheid heeft. Maar door de toepassende arbeid van Gods Geest was deze Davidszoon onuitsprekelijk dierbaar en noodzakelijk geworden. Zo wordt Hij het nog voor een schuldige zondaar die alles moet wedergeven en niets heeft om te betalen. Om het met Jesaja te mogen uitroepen: 'De HEERE heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen. Als dezelve geëist werd, toen werd Hij verdrukt'.

Dat u geen rust zou hebben voordat u dát persoonlijk weten mag. Dan wordt het waar: Hij voor mij.

*Nooddriftigen veracht
Zijn goedheid niet;
nooit zal Hij Zijn gevangenen
begeven. ♦*

Uit:
HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie
(uitg. De Banier, 2016).

A

AANKLEVEN

Als het over de letter A gaat, is er een vierde heerlijke benaming van het geloof, en wel het woord 'aankleven'. In Psalm 63 vers 9 lezen we: 'Mijn ziel kleeft U achteraan; Uw rechterhand ondersteunt mij'. De dichter spreekt hier over het werk van het geloof, en hij noemt dat een 'aankleven van God'. Eerst iets over het grondwoord in het Hebreeuws.

Dat geeft aan dat men met heel zijn lichaam ergens zó aan vastgehecht is dat het niet meer losgemaakt kan worden. In deze betekenis zien we dat het woord ook gebruikt wordt om de nauwe verbinding van twee elementen aan te geven. Zie bijvoorbeeld Job 38 vers 38: 'Als het stof doorgoten is tot vastigheid, en de kluiten samenkleven'. Lees ook Psalm 44 vers 26, waar gezegd wordt dat de buik aan het stof van de aarde kleeft. En in Psalm 119 vers 25 zegt de dichter dat zijn ziel aan het stof kleeft. En zo zijn er meer teksten te noemen.

Verskillende aspecten

We komen tot de kwestie zelf. Het woord 'aankleven' als een benaming die het werkzaam zijn van het geloof tot uitdrukking brengt, wijst op verschillende dingen:

- a. Het eerste is dat er op grond van het verbond een heel vertrouwelijke onderhandeling plaatsvindt tussen God en Zijn kind. God wil Zichzelf aan hem overgeven en wegschenken (of mededelen),

- en van zijn kant wil hij God omhelzen. De reden om het zo te zeggen vinden we in Jeremia 13 vers 11: 'Want gelijk als een gordel kleeft aan de lendenen eens mans, alzo heb Ik het ganse huis van Israël en het ganse huis van Juda aan Mij doen kleven'.
- b. Het woord geeft ook aan dat er - uit kracht van het verbond - tussen God en Zijn kind sprake is van een innig voornemen tot vereniging, en dat die vereniging ook plaatsvindt. God is voor de gelovige het leven geworden, en hij leeft door de kracht van de Geest in het aanschouwen van God en Zijn gemeenschap. Zo spreken we ook over een huwelijk. In Genesis 2 vers 24 staat: 'Daarom zal de man zijn vader en moeder verlaten, en zijn vrouw aankleven'.
- c. Het zegt ook iets over de intense liefde waardoor God aan de gelovige en hij aan God wordt verbonden. Zo wordt van Sichem gezegd dat 'zijn ziel aan Dina kleefde', want 'hij had de jongedochter lief' en sprak naar haar hart (zie Gen. 34:3).
- d. Het zegt ook iets over de nabijheid van God, waardoor Gods kinderen altijd bij Hem mogen leven en omgang met Hem mogen hebben. Op deze wijze lezen we Handelingen 8 vers 29, waar God aan Filippus de opdracht gaf: 'Ga toe en voeg u bij deze wagen'. Zie ook Psalm 73 vers 23: 'Ik zal dan gedurig bij U zijn'.
- e. Het woord geeft ook de zalige activiteit aan waardoor de gelovigen zich in hun meest innige en tere gedachten aan God vastklemmen. Dat bleek al uit het voorgaande, en ook uit Psalm 139 vers 17 en 18: 'Hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten; word ik wakker, zo ben ik nog bij U'. In deze tekst zien we dat Gods kind met zijn hele hart zijn Heere tracht aan te kleven door zichzelf de oprichting van het verbond in herinnering te brengen.

► wordt vervolgd

Een gebed voor overtredders

ds. J. Schipper, Scherpenzeel

Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.

Lukas 23:34

De geheel enige Borg en Zaligmaker was God en Hij bleef God. Maar om te kunnen lijden en sterven heeft Hij uit de maagd Maria de menselijke natuur aangenomen. Hij is de dood ingegaan om die te overwinnen en een eeuwige gerechtigheid te verwerven. Dat deed Hij in opdracht van de Vader en ziende op Gods wil, maar ook ziende op dat arme zondaarsvolk.

Terwijl Hij aan het kruis hing, heeft Hij nog tot zevenmaal woorden gesproken. In de komende weken overdenken we deze zeven kruiswoorden. Vandaag de eerste: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen'.

Een biddende Borg

De mens heeft zijn afkeer van God en van Zijn Woord al laten blijken in het paradijs. De gevolgen van de zonde worden in Genesis 3 met enkele woorden aangeduid: smart, vloek en dood. De mens is met blindheid geslagen en zag in Hem geen schoonheid om te begeren. Wat een vijandschap heeft zich geopenbaard. Zijn haters werden niet bevredigd met een gewone dood. Hij werd gekruisigd. Daar op Golgotha hing Hij aan het hout. Tussen hemel en aarde.

Hij hoorde nergens meer bij. In de bittere verlating! Maar Zijn lippen bewogen nog. Hij bad voor Zijn vijanden: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen'. Hij heeft voor de overtredders gebeden.

We zien aan het vervloekte kruis-hout een biddende Borg. Terwijl Zijn handen en Zijn voeten vastgenageld zijn, houdt Hij Zich nog bezig met de dienst van het gebed. Als niemand meer denkt aan bidden op dit moment, gaat Jezus aan het kruis voor in gebed. Hij bidt niet voor Zichzelf, maar voor anderen. Zelfs in de laatste ogenblikken denkt Hij nog aan zondaren, aan Zijn kinderen. Niemand van hen is buiten het bereik van Zijn gebed. De Zoon pleit bij de Vader voor Zijn vijanden. Heeft dat ook uitwerking gehad?

Zeker! Iets verder in Lukas 23 lezen we over die hoofdman over honderd. Als hij ziet wat er gebeurd is, begint hij God te verheerlijken en hij roept uit: 'Waarlijk, deze Mens was rechtvaardig'. En het blijft niet bij een eenling. Want wat aanschouwen we op de Pinksterdag? Omtrent drieduizend zielen worden toegedaan! Ze zijn verslagen van geest en verbroken van hart.

De weg van het recht

Ook hier is Jezus nog dienende. Zijn laatste woorden staan nog in het teken van het onbevattelijke verlossingsplan van de Vader. De schuld kan alleen betaald worden in de weg van het recht. En de vrede wordt met een kus van 't recht gegroet. Zo richt Hij Zich in de laatste ure tot Zijn Vader. Hij hangt hier immers om het soeverein welbehagen van de Vader te volvoeren. De verkorenen heeft Hij

uit de handen des Vaders ontvangen. En nu stelt Hij de vergeving *in* de handen des Vaders. De Zoon brengt het offer. De Vader moet vergeven. 'God is Rechter Die 't beslist; Die, als aller Oppervoogd, deez' vernedert, dien verhoogt'.

Dit alles geschiedt voor zondaren die niet weten wat ze doen. Eens zijn we geschapen naar Gods beeld in ware kennis, gerechtigheid en heiligheid. De zonde heeft echter alles stukgemaakt. De zonde heeft het licht gedoofd. We zijn dood in zonden en in misdaden. We zijn blind en doof en verhard. Wat moet er nu gebeuren? Een mens moet wederomgeboren worden, bearbeid door Gods Geest en zich bekeren tot de levende God. Dat kan nog. Hoe dan? Wel, de Borg heeft gebeden. Hij is de enige weg tot het behoud. Hij heeft het gezegd tot een twijfelmoedige Thomas: 'Ik ben de

Weg, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij'. Hij heeft een weg gebaad, waar wij alle wegen hebben toegesloten. Hij is Zelf de Weg. Maar Hij heeft ook de waarheid gesteld tegenover alle leugen en bedrog en tegenover die leugenaar van den beginne. Hij is Zelf de Waarheid. En Hij heeft het leven aangebracht waar alleen maar dood te vinden was. Hij is Zelf het Leven.

De Zoon pleit bij de Vader voor Zijn vijanden.

Onwetenden

'Ze weten niet wat ze doen'. Maar aan de voet van het kruis staan toch ook wel mensen die opgevoed zijn bij het Woord? Die kun je toch niet onwetend noemen? En toch zijn ze onwetend. Laten we maar bij onszelf blijven. Wat zijn ook wij onwetend! Wij hebben Gods Woord en lezen daaruit en we worden erbij opgevoed, maar zijn wij ook daders des Woords? Van nature kennen we God niet en onszelf niet en de Heere Jezus niet. Wij weten niet dat we zijn ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt.

O, wat moeten we toch veel leren en afleren! Zijn we daar al achter gekomen? Hebben we onszelf al als onwetenden leren kennen? Is de bede van Christus ook op ons van toepassing? Hij bidt nog steeds, nu aan de rechterhand van de Vader: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen'. ♦

▶ Als niemand meer denkt aan bidden, gaat Jezus aan het kruis voor in gebed.

▶ wordt vervolgd

De onderbouwing van de toepassing

ds. A. Schot, Nunspeet

We zijn toegekomen aan het laatste artikel van deze serie waarin we u meenemen in de dissertatie “Tussen tekst en toepassing”. Omdat het geen boek is dat een gemiddeld gemeentelid gemakkelijk leest, hebben we geprobeerd elkaar wat bij de hand te nemen. Want dit onderwerp is niet alleen voor academici interessant.

Achter in het proefschrift vinden we nog een aantal inventarisaties afgedrukt per onderzoeksaspect. De zaken die hier in schema worden gebracht, geven ons nuttige informatie. Het is best aardig om de homiletische vergelijkingen uitgesplitst te zien op concrete punten. Wie in het spoor der vaderen wil gaan, moet op concrete punten letten.

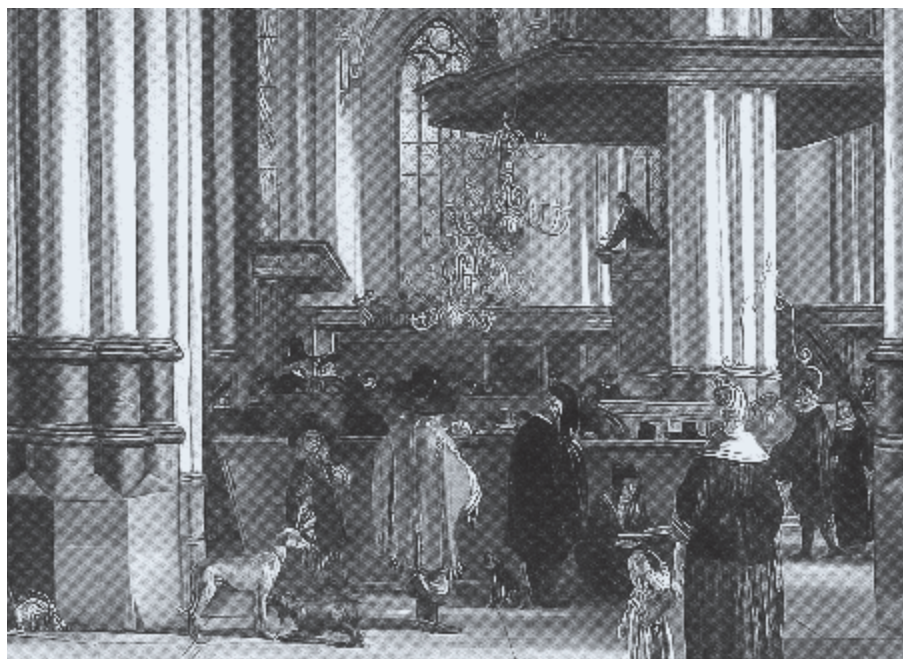
Een bloemlezing

Kort een bloemlezing daaruit: Van de twaalf onderzochte handboeken voor homiletiek blijken zeven concreet te spreken over het aanwijzen van de zonden. Tien predikanten blijken de eigenheid van plaats en tijd te verdisconteren in tekstkeus en opbouw. Bij alle twaalf homiletieken is de preek vanwege Gods roeping tot zaligheid van de hoorder. Bij allen bevat de preek uitleg en toepassing. Een vijftal homiletieken onderscheidt de hoorders in groepen. Deze groepen variëren van twee tot zeven groepen. In acht homiletieken klinkt door dat de hoorders ‘bewogen’ moeten worden. Eveneens acht homiletieken spreken de hoorders aan in onderscheiden situaties. Zeven handboeken behandelen

de kenmerken van het geloof in het licht van zelfonderzoek. Bij acht is er sprake van de toepassing volgens de vijf genera, terwijl een viertal de toepassing verdeelt in drie categorieën. Bij acht van hen worden de nuttigheden (de toepassing) in twee groepen

verdeeld: praktisch en dogmatisch. Zes homiletieken wijzen erop dat elke tekst een eigen karakter heeft. Slechts in drie handboeken is de letterlijke betekenis niet altijd eenduidig, maar vaak mystiek. Bij een zevental worden de stof en de scopus van de tekst duidelijk gemaakt, eveneens bij een zevental worden niet alleen woorden uitgelegd, maar ook de zaken. Bij vijf is er sprake van een analyse van de tekst.

Bij Hyperius, Teellinck, Saldenus en Vtringa klinkt duidelijk door dat de Wet gaat voor het Evangelie. Een viertal geeft aan dat de prediker wacht op de inspraak van de Heilige Geest. Hij dient zichzelf biddend in de tekst in te leven. Bij acht predikanten heeft de prediking een puntenverdeling. Die wordt bepaald door de hoofd- en deelgedachten van de tekst. Bij een achttal is de preek opgebouwd uit verklaringen, leringen (bevestigingen met andere Schriftplaatsen), nuttigheden of toepassingen. Bij slechts één worden de toepassingen bewaard tot het slot van de preek. Vijf homiletieken wijzen op het

► Beeld: Oude Kerk Amsterdam

Wie weet...

ds. P.J. de Raaf, Boskoop

Wie weet, Hij mocht Zich wenden en berouw hebben.

Joël 2:12-14

belang van het memoriseren van de preek. Negen wijzen op het belang van een bescheiden uitspraak, het liefelijk stemgebruik en de gesticulatie van de spreker. Zeven wijzen op de sobere vormgeving van de preek. Hoogdravende taal is niet gewenst. Vier homileten geven aan dat in de preek geen twistzaken en spitsvondigheden dienen voor te komen. Het is best aardig om dan terug te bladeren en te zien wat Hyperius e.a. daar specifiek over hebben geschreven.

Geen snijtafel

Eerder schreef dr. A. van der Knijff een dissertatie over bevindelijk preken. In mijn reactie daarop heb ik toen aangegeven dat we preken niet moeten leggen op de snijtafel van de wetenschap. Preken zijn geen wetenschappelijke verhandelingen. Zo zijn ze ook niet bedoeld. Hier betreft het echter een onderzoek van homiletiek. Achter de preken ligt wel de predikunde. Een onderzoek naar predikunde is nuttig voor zowel predikers als hoorders. Predikers dienen werk van hun preken te maken en daarbij speelt de homiletiek een belangrijke rol. Het Woord dat God ons gaf, is ordelijk en de prediking daarvan dient ook ordelijk te zijn. Deze studie onderstreept dat de toepassing van de preek onderbouwd dient te worden uit de Heilige Schrift. Ik zie ook wel gevaren, indien de leringen bijvoorbeeld zouden uitdijen en de preken een thematisch karakter zouden krijgen. Ook is er wel een verschil in de luisterhouding van de hoorder van de 17e eeuw en de hoorder van de 21e eeuw. Maar in een tijd waarin bevindelijke prediking onder druk staat, blijft onderbouwing van de toepassing geboden. Een prediker moet bij kritiek kunnen vragen: 'Maar wat heb ik dan gepreikt wat er niet staat?' Wie de toepassing van de tekst fundeert, staat op de onwankelbare grond van het Schriftgezag. ♦

► slot

Er werd in Juda regelmatig gepreikt over bekering. Er was ook wel gepraat over bekering. Maar met de naderende dag des HEEREN wordt het de hoogste tijd voor bekering. Maar dan wel: échte bekering. Bekering van het hele hart.

Kunt u uit uw eigen leven vertellen wat bekering is? De ware bekering is een bekering 'tot Mij' (vers 12). Niet tijdelijk, niet gedeeltelijk, maar voorgoed en volledig. De Heilige Geest doet geen half werk in de vernieuwing van het leven, die begint in de wedergeboorte. 'Dit betekent dat God niet tevreden is met een schijn of vliegende gedachte en een losse opzet of half hart, maar dat Hij wil hebben een oprechte afkering van het kwade en bekering tot Hem en het goede' (kanttekening 40). Vers 12 en 13 leren ons veel over de ware bekering. Bekering gaat gepaard met rouw. Diepe smart over het missen van de Heere en alles wat we Hem hebben onthouden. Een afkeer van alle zonden. Bekering is een gescheurd hart. Een wond vanbinnen die zo schrijnt. Tegelijkertijd roept Joël op tot 'den HEERE uw God' (vers 13). Tot de God Die hen geschapen heeft. Tot de God Die hen bracht binnen de bediening van Zijn verbond. Die Zijn woorden aan hen toebetrouwde. Tot aansporing mag Joël een aantal van Gods deugden noemen. 'Want Hij is genadig en barmhartig, lankmoedig en groot van goedertierenheid, en berouw hebbende over het kwade'. Zo is Hij. Onkreukbaar heilig én oneindig genadig. Rechtvaardig én groot van goedertierenheid. Het is zo goed om voor Hem te buigen. Het valt bij Hem zo mee voor een

verloren zondaar. Hij is in Zichzelf bewogen geweest. Hij heeft het liefste wat Hij had, Zijn eigen Zoon, naar de aarde gezonden om te zoeken en zalig te maken dat verloren was. Geef ons een plaats van berouw aan Uw voeten!

Bekering van God

Joël mag zijn hoorders wat hoop gaan geven. 'Wie weet, Hij mocht Zich wenden en berouw hebben'. In de grondtaal staat bij 'wenden' hetzelfde woord als in vers 12 voor 'beker'. Wonderlijk! Het volk wordt opgeroepen tot bekering en berouw en dan mag Joël zeggen dat de Heere Zich wellicht ook zal wenden en berouw hebben. Er zou veel te redeneren zijn over deze uitdrukking. De HEERE is onveranderlijk in Zijn Wezen. Hij hoeft Zich niet te bekeren van kwade zaken. Hij heeft geen berouw zoals wij mensen dat (moeten) hebben. Dat zal allemaal waar zijn, maar proeft u het grote wonder in deze tekst? In de weg van bekering tot God, wil Hij Zich laten vinden! Dan zal Hij terugkeren in genade, vóórdát de dag des HEEREN komt. 'Wie weet', zegt Joël. Is het dan toch twijfelachtig of Hij berouwvolle zondaars genadig zal zijn? Lees de prachtige kanttekening 47 maar eens. De Schrift is er helder in dat er om Jezus' wil vergeving is. Maar deze vergeving wordt vaak trapsgewijs bekendgemaakt in het hart. Hoe kan het volk merken dat de Heere Zijn aangezicht over hen doet lichten? Als Hij weer zegen geeft. Wanneer zij van Hem weer krijgen wat nodig is om aan Hem te offeren.

► wordt vervolgd

De verlostte Stad

ds. B.J. van Boven, De Valk-Wekerom

Immanuël heeft de Stad verlaten. De inwoners zijn door eigen schuld hun Weldoener kwijt. Nu hebben de diabolisten de kans om hun slag te slaan.

In het geheim komen ze samen. Ze melden Diabolus dat ze springlevend zijn en er alles aan willen doen om de Stad weer in handen van Diabolus te krijgen. En Diabolus geeft wel raad! Ze moeten proberen de inwoners te verleiden tot een los leven, want dan worden ze tot twijfel en wanhoop gebracht, omdat ze niet kunnen geloven dat Immanuël hen nog lief kan hebben. Zie, daar gaat een vermomde diabolist het huis van Mijn-wil-is-wet binnen. Hij laat zich verleiden. Daar gaat een andere het huis van Vreze Gods binnen. Maar die heeft de bedrieger door en jaagt hem de deur uit!

Een hevige strijd

Een andere lijst van Diabolus is om een leger van meer dan 20.000 twijfelaars te huren: 'Laat ze los op de marktdag, als iedereen druk is met wereldse zaken, en de verwarring zal beginnen'. En ondertussen moeten de diabolisten de inwoners verleiden tot allerlei zonden en het liefst tot de zonde die leidt tot de dood. Want hoe meer zonden en lichtzinnigheid er in de Stad komt, des te meer zal Immanuël Zich terugtrekken.

Zo wordt de toestand in de Stad steeds droeviger. Zeker, er is nog wel wat besef van zonden en de inwoners zenden nog wel smeekbeden op, maar ze strijden niet tegen de

diabolisten! Ze roepen wel tot Immanuël, maar handhaven de diabolisten. Zo gaat het als de vreze des Heeren gaat wijken bij Gods kinderen. Als ze zo opgaan in de dingen van de wereld. Dan wijkt de Heere meer en meer. En satan weet precies de zwakke plekken te vinden om Gods kinderen mee te trekken. Misschien is het wel de toestand van uw ziel, lezer. Wat ligt er dan een schuld!

Satan weet precies de zwakke plekken te vinden om Gods kinderen mee te trekken.

Een heilzame Speurder

'Volgens het welbehagen van El-Shaddai was er iemand in de stad die Toezicht heette'. Was er dit welbehagen niet, dan was het verloren. Deze meneer Toezicht of Speurder ontdekt dat de diabolisten in het geheim samenkomen. Hij brengt

het bij de burgemeester en zie: de alarmklok wordt geluid! Waakt en bidt! De poorten worden gesloten, diabolisten worden vervolgd en smeekbeden worden ernstiger opgezonden. Bovendien gaat men weer gehoorzamen aan de wetten van El-Shaddai. Er wordt schuld beleden door hen die een diabolist in huis hadden. Bunyan bedoelt met de heer Speurder de heilige vrees voor zelfbedrog die in het hart van Gods kind ontwaakt om hem aan te sporen tot een nauw zelfonderzoek voor Gods aangezicht. Wat is dat belangrijk! Dan wordt er weer gewaakt en gebeden. Dan wordt het geweten weer teer. Maar met dat alles is Immanuël niet terug!

Ondertussen staat echter het leger van twijfelaars klaar om de Stad te bestormen: twijfelaars aan de verkiezing, aan de genade, aan het geloof en nog veel andere zaken. De inwoners proberen met slingerstenen hen weg te krijgen, maar op een nacht weet Diabolus de Gevoelspoort open te breken en het leger dringt de stad binnen. Nu heeft Diabolus vrij spel. Velen worden verwond, anderen vluchten naar het kasteel en de strijd is hevig. Het gaat er op of er onder! Zie toch, lezer, dat een tijd van geestelijke verlatenheid voor satan de beste tijd is om toe te slaan! Dan kunnen geloof, bevinding en hoop geen enkele weerstand bieden. En juist het gevoel is dan de poort die satan gebruikt.

Wat zal er toch moeten gebeuren om de Stad te verlossen? Vreze Gods adviseert om naar Geheimschrijver te gaan. Hij is nog altijd in het kasteel. Nu stemt Geheimschrijver erin toe om een smeekschrijft op te stellen voor Immanuël. Kapitein Geloof zal het gaan brengen, met belijdenis van schuld en onwaardigheid. Zie hoe de ware vreze des Heeren en de Heilige Geest nooit uit het hart van een kind van God kan wijken! Ten spijt

van al die twijfelaars! De Geest Zelf bidt voor Zijn volk, met onuitsprekelijke zuchtingen.

Bron Bunyan Stichting

Een getrouwe Immanuël

Nog één keer verzint Diabolus een list. De diabolisten zullen zich terugtrekken buiten de stad en een hinderlaag vormen. Maar Immanuël is alles bekend. Nu kapitein Geloof zijn smeekbrief heeft gebracht bij Immanuël geeft Hij hem raad. Kapitein Geloof moet dapper uittrekken en Immanuël Zelf zal hem te hulp komen. En zo gebeurt het ook.

Het leger van Diabolus wordt verslagen en er blijft niet één twijfelaar meer over. Zo trekt Immanuël de Stad weer binnen. Hij spreekt: 'Vrede zij ulieden!' De kapiteins Geloof, Hoop, Liefde en Geduld staan op hun posten. De inwoners komen naar het kasteel en bewenen hun zonden, ze smeken om vergeving En zie eens, alles wat aan Diabolus herinnert wordt begraven buiten de stad. Wat een blijdschap als Immanuël bij vernieuwing het hart van Zijn kind bezoekt. Dan is Zijn heerlijkheid nog groter. Wat wordt Zijn onbezweken trouw dan bewonderd. Maar daartegenover wordt hun eigen ontrouw, afwijking en voorzichtig verdrag

met de hel beweend en beleden als schuld voor Hem. Dan wordt vergeving gezocht in de Fontein, geopend tegen de onreinheid: het bloed van Immanuël.

Nieuwe listen

Wilt u weten hoe het met Stad Mensziel verder is gegaan? Ach lezer, neem zelf dit boek ter hand en lees. We hebben er slechts momenten uit behandeld! Het laatste gedeelte beschrijft ons dat Diabolus nieuwe listen heeft verzonnen. Samen met Ongeloof heeft hij de Stad tot het laatst toe bestreden. Als list niet meer echt helpt, dan zal hij geweld gebruiken om de Stad te bestoken. En Ongeloof helpt wel. Maar Immanuël laat de Stad niet alleen. Immanuël leert de inwoners blijvend te waken en te strijden! Mijn-wil-is-wet moet diabolisten zoeken en veroordelen. Vleselijke Gezindheid weet echter telkens weer te ontsnappen. Sommige inwoners zijn toch erg gehecht aan Eigenliefde. Alleen de heer Zelfverloochening ziet hem als een grote vijand en blijft hem bestrijden. En Ongeloof kan niemand echt te pakken krijgen, hij verbergt zich telkens weer.

Het leven van een kind van God blijft een strijdend leven tot zijn laatste snik. Bunyan wist het uit ondervinding en al Gods kinderen zullen het met hem eens zijn: vleselijke gezindheid, eigenliefde en ongeloof zijn wel de ergste vijanden in het hart.

Laatste toespraak

Aan het eind lezen we hoe Immanuël de Stad toespreekt. Hij geeft een terugblik in het verleden, een gezicht op de toekomst, maar ook een boodschap voor het heden. Mensziel moet waakzaam blijven. Ze moet leren dat het alleen genade is als Immanuël haar tot Zich trekt. 'Houd wat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme. Waak totdat Ik kom!' En zo wordt Stad Mensziel voor eeuwig verlost.

Lezer, hoe staat het met onze ziel op reis naar de eeuwigheid? Kennen wij deze heilige oorlog? We kunnen menen naar het hemels Sion te reizen en ons eenmaal bedriegen. Het mag ons voortdurend gebed wel zijn: 'Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwig weg'.

*De strijd in Mensziel
gaat maar door:
Diabolisten achter en
twijfelaars voor!
Een wonder van Gods
eeuwig welbehagen:
Speurder leert Mensziel
over haar zonden klagen!*

*Gods Geest zendt een
smeekbrief tot Immanuël.
Hij bemint de Stad en
aanschouwt haar wel!
Zijn komst wordt bij
vernieuwing gesmaakt
maar tot haar sterven,
blijft Zijn roep: Waakt! ♦*

► slot

Bron Bunyan Stichting

Het Hooglied van Sálomo

ds. G.W.S. Mulder, Ridderkerk

Van de verklaring van het Hooglied van Sálomo door ds. A. Hellenbroek (1658-1731) is een nieuwe uitgave verschenen. Het is verblijdend dat deze doorwrochte en geestelijke verklaring op een goede manier weer toegankelijk is gemaakt.

Laten we eerst nagaan wat er nieuw is aan deze uitgave. Voor deze recensie heb ik de taalversies vergeleken. Persoonlijk bezat ik de oude druk niet. Maar via bibliothecaris M. Bal kon ik een exemplaar inzien (dat aardig detail - in bezit is geweest van ds. G.H. Kersten). Ik heb me daarbij gericht op de preek over Hooglied 4 vers 15. Wat is er gebeurd? Vanzelfsprekend zijn de gotische letters vervangen door een gangbaar lettertype. De spelling van de woorden en de grammatica van de zinnen zijn aangepast aan de nu geldende regels. Waar nodig zijn woorden en uitdrukkingen gangbaar gemaakt. Soms is de zinsbouw herzien, zodat de zin loopt zoals wij nu zouden verwachten. Steeds zijn deze dingen op een getrouwe manier gebeurd. De volgorde van de zinnen en van de onderdelen van de preek is ongewijzigd. De inhoud is ongewijzigd waardevol.

Vier delen

Oorspronkelijk verscheen dit standaardwerk in twee delen (uitgegeven in 1717 en 1720). Dat zijn er nu vier geworden, variërend van 409 tot 610 pagina's. Het wordt een verklaring genoemd en niet een serie van

preken. Waarschijnlijk liggen aan de uitgave wel preken ten grondslag. De puntenverdeling en de expliciete plaats van de toepassing maken dat duidelijk. Maar sommige afdelingen zijn te lang om voor een preek te kunnen doorgaan; ze dragen een samengesteld karakter. In die gevallen wordt dus ook niet één tekst, maar een gedeelte van een hoofdstuk behandeld. In totaal gaat het om 113 preken of afdelingen.

Hellenbroek vond dat er behoefte was aan een geestelijke verklaring van het Hooglied. Volgens hem is het niet nodig dat alle spreekwijzen in dit bijzondere Bijbelboek betrokken worden op Sálomo en zijn huwelijk met de Egyptische prinses. Hellenbroek schrijft dat hij 'de verborgen wegen van Jezus met het hart, en van het hart met Jezus, tot verwakking, besturing en verkwikking van Jezus' gunstgenoten wilde ontdekken'. Met zijn keus voor de allegorische benadering sluit hij aan bij een lange traditie die uiteindelijk teruggaat op de rabbijnen. Vergeleken met Bernardus van Clairvaux (1090-1153) gaat hij minder ver in het vergeestelijken van de details. Dan richt hij zich meer op

Voor Gods kinderen is er onderscheiden onderwijs.

de letterlijke betekenis die uit de tekst vloeit, zo constateert ds. H. Brons in zijn dissertatie (blz. 155). Hellenbroek heeft de Hebreeuwse grondtekst en de Griekse vertaling (Septuagint) toegevoegd met het oog op de letterkundige lezer. Als deze gediend is met deze en overige taalkundige kanttekeningen, beschouwt hij dat als 'een toegift'.

Diep geestelijk

De preek over Hooglied 4:15 munt uit in zeer nauwkeurige en Bijbels gefundeerde verklaring (tweederde van de preek). Dat laatste geeft de verklaring een diep geestelijk karakter. Ook de daarop volgende toepassing is steeds onderbouwd met Schriftplaatsen. Onbekeerde mensen worden ernstig, waarschuwend en nodigend aangesproken. Voor Gods kinderen is er onderscheiden onderwijs, ook voor

degenen die zwak en bestreden zijn in het geloof. De pastorale toon en de geestelijke kracht waarmee Hellenbroek spreekt, is indrukwekkend. De methode die hij gebruikt, verdient navolging. De inhoud is ook zeer aan te bevelen voor persoonlijk gebruik.

De hertaling is verzorgd door Ruth Pieterman, met medewerking van W. van den Dikkenberg, mr. T. Fahner, drs. P.H. op 't Hof, J.A. Roukens MA en A.A. Roukens (projectleiding). Uitgeverij Koster heeft de vier kloeke delen op een keurige manier verzorgd. De Stichting Gereformeerd Erfgoed (voor heruitgave van alle werken van ds. A. Hellenbroek) nam initiatief en verantwoordelijkheid. In zijn voorwoord sluit voorzitter ds. A. Schot aan bij de geestelijke benadering van Hellenbroek zelf. 'Dat een zwarte bruid geloofsgemeenschap mag beoefenen met de Bruidegom, Die blank en rood is en de banier draagt boven tienduizend. Ook dat onbekeerden jaloers gemaakt zouden worden. Bovenal dat het alles mag strekken tot Gods eer!' ♦

Het Hooglied van Salomo

Abraham Hellenbroek; uitg. Gebr. Koster; in samenwerking met de Stichting Gereformeerd Erfgoed; vier delen; 2000 blz., € 159,50.

Over kerkmuren heen

ds. M. Karens, Middelburg

Toen de Heere mij in september 1994 de weg wees naar Werkendam, kreeg ik alvast allerlei hartelijke post uit het dorp aan de Merwede. Er was één klein briefje bij van een onbekende mevrouw uit Werkendam.

Ze schreef: 'Hoewel ik niet tot uw gemeente behoor, ben ik hartelijk verblijd dat de Heere u naar ons dorp heeft gezonden. Hij zegene uw arbeid tot eer van Zijn Naam en bekering van velen, ook uit ons nageslacht, die in uw gemeente kerken'. Tijdens de jaren in Werkendam heb ik de schrijfster van het briefje ook mogen ontmoeten en zo nu en dan heb ik haar gesproken. Ze was van geboorte een Zeeuwse. Het was nooit moeilijk om met haar over het genadewerk van God te spreken. Op bid- en dankdagen en bij Bijbellezingen door de week kwam zij met haar man regelmatig in de Bethelkerk. Er kwam een ernstige ziekte in haar leven. Uiteindelijk werd afgezien van verdere behandeling. Ze mocht het in de hand van haar God overgeven: 'Mijn tijden zijn in Uw hand'. Ze mocht geloven dat haar beste tijd zou aanbreken.

Op een middag was ik op de fiets onderweg naar een langdurig zieke vrouw uit onze gemeente. Bij het huis van de eerdergenoemde vrouw - met wie het, naar ik had gehoord snel achteruitging - stonden veel fietsen. Ik dacht: 'Er is veel bezoek. Mogelijk zijn de kinderen opgeroepen'. Maar door veel schroom vervolgde ik toch maar mijn weg. Ze behoorde immers ook niet tot onze gemeente!

Echter, in mijn hart voelde ik dat ik terug moest. Het was alsof de Heere alle onmogelijkheden overwon en mij inwon. Ik fietste terug en belde aan. 'U komt als geroepen! Moeder gaat sterven'.

Met haar man en kinderen zaten we rondom het sterfbed. Ze kon nog maar zwak spreken, maar ze sprak van de hoop die door Gods genade om de verdienste van Christus in haar hart was. Ze mocht uit vrije gunst naar haar Heere, haar Zaligmaker en haar Bruidegom, Die haar had liefgehad en had getrokken uit de duisternis en de dood.

Samen hebben we Psalm 23 gelezen. Die psalm handelt over het gaan door het dal van de schaduw des doods. Maar ook over de goede Herder, Die het Zijn kinderen in dat dal aan niets doet ontbreken: 'Want Gij zijt met mij'.

Na een smeekbede voor haar en de achterblijvende geliefden hebben we afscheid genomen. Enkele uren later kwam ze Thuis, op kosten van het Lam! Een lege plaats liet zij na. Er was een lover meer boven, maar een bidder in het dorp minder.

Voor het gezin en voor mij was het een onvergetelijke ervaring: door de Heere gestuurd. Gestuurd door de God van de Kerk. Een Kerk zonder muren! Want het zal worden één kudde en één Herder.

Wat is uw en mijn enige troost in leven en in sterven? ♦

Bidden voor Safan

P. Schalk, Veenendaal

Het blijft toch apart. Ze zetten zich in voor de publieke zaak. Maar toch krijgen ze er regelmatig van langs. Aan tafel, bij de koffie, op feestjes en partijen. Soms met vervelende verhalen, soms met grappen over hun inzet.

► Als de minister een debat goed heeft gedaan, denkt niemand aan de ambtenaar die hem heeft ondersteund.

De vervelende verhalen zijn er vooral voor de rechtshandhavers, oftewel onze politie. Begin maar een gesprekje met uw vrienden over die boete die u kreeg, terwijl u slechts een enkele minuut verkeerd geparkeerd stond. Vast en zeker zijn er andere harde werkers die weleens volslagen verkeerd begrepen zijn toen ze hun auto even achterlieten. De politieman die bij het gesprek aanwezig is, zegt maar niet al te veel.

Of vertel eens die leuke grap van de twee mannen die omhoog staren naar de torenflat waar een ministerie in gehuisvest is. Op de vraag: 'Hoeveel mensen werken hier nu eigenlijk?', komt het flauwe antwoord: 'Ongeveer de helft'. De ambtenaar lacht vriendelijk mee, maar het is wel zuur.

Publieke zaak

Want uiteindelijk is een ambtenaar iemand die 'in dienst is bij een overheid'. Dat kan in een gemeentehuis zijn, of op een ministerie. Of misschien zelfs voor een hoog college van staat. En ze zijn er. Christenen die de ambtenarij in zijn gegaan en dienstbaar zijn op allerlei, soms zeer hoge posten. Zij werken aan wetten of aan regelingen, zij zoeken binnen een woud aan regels en bepalingen hoe de wetgever het bedoeld heeft. Ze werken aan stukken voor een wethouder, een gedeputeerde of een minister. Ze hebben de moed, als het goed is, om tegen te spreken. Ze adviseren en ze reageren. Kortom, ze zetten zich in voor de publieke zaak. En soms, soms nemen ze een plek in die cruciaal is. Niet dat ze dan zelf zo

belangrijk zijn, maar het is wel cruciaal wie ze zijn, als christen. Ze nemen hun plaats in, maar moeten soms ook aangeven dat ze in geweten niet kunnen meewerken, bijvoorbeeld aan een huwelijk tussen twee mensen van hetzelfde geslacht. Er zijn dus ook grenzen aan wat ze willen doen.

Ook werken ze vaak in een omgeving die niet al te veel van het christelijk gedachtegoed wil weten. Om dan op je post te staan, te werken, te zoeken naar het goede voor de gemeente, de provincie of het land, dat vraagt iets van hen. Misschien wel veel zelfverloochening, want ze zijn nogal onzichtbaar. Terwijl de minister in de Tweede Kamer zit te luisteren naar al die Kamerleden, zitten zijn ambtenaren in de ambtenarenkamer hun vingers blauw te tikken om hem of haar van antwoorden te voorzien. En als hij een debat goed heeft gedaan, denkt niemand aan de ambtenaar die hem heeft ondersteund. Dat vraagt wel iets van hen!

Gebed

Het vraagt ook iets van ons. Allereerst natuurlijk het respect voor hen die zich ervoor overhebben om te dienen. Het vraagt van ons dat we hen gehoorzamen als ze namens de overheid iets van ons vragen. Het vraagt van ons dat we onze kinderen leren om te accepteren dat er ambtsdragers zijn die ons corrigeren, zoals een politieman die het van belang vindt dat jij je fietsverlichting op orde hebt.

Bovenal vraagt het gebed van ons. Juist ook voor die ambtenaren die misschien op onmogelijke posten hun werk doen. Dat gebeurt ook nu nog, net zoals we dat zien in de Bijbel. De voorbeelden zijn bekend, Daniël, Nehemia, of Obadja. Ja dat zijn bekende namen. Maar kennen we ook de naam van die man die daar door de straten van Jeruzalem snelt? Hij draagt behoedzaam een boekrol, zojuist gevonden onder het stof in de tempel. Hij draagt hem naar de koning. Die leest en scheurt zijn klederen. Het is de wet. Dat raakt de koning! O ja, die ambtenaar was schrijver. Zijn naam was Safan. ♦

Opvolging ds. M.L. Dekker

ds. A. Schot en ds. M.H. Schot

Vorig jaar heeft ds. M.L. Dekker te kennen gegeven dat hij zich geroepen voelt om in het laatste kwartaal van dit jaar terug te keren naar Nederland. In goed overleg met het Deputaatschap voor Israël is hij nu bezig met de afronding en overdracht van zijn werk.

Het deputaatschap zag zich daardoor geplaatst voor de vraag hoe het nu verder moest gaan met de gemeente Nechama in Nof Hagalil.

Onder Gods zegen mocht onder de arbeid van ds. Dekker een reformatorische gemeente ontstaan, gebaseerd op Gods Woord en geconformeerd aan de leer van de Heidelbergse Catechismus. In deze gemeente mogen de drie ambten functioneren en de sacramenten bediend worden.

Hoewel de gemeente in Nechama zelfstandig is en geen deel uitmaakt van ons kerkverband, hecht men

aan de band met het deputaatschap en de gemeenten die wij vertegenwoordigen. Ook van onze kant zijn wij heel zuinig op de relatie die we opgebouwd hebben. Op die wijze zijn wij nauw betrokken geweest bij het besluit dat genomen werd op de kerkenraadsvergadering, gehouden op woensdag 31 januari, waarin diaken Ari ben Dayan werd toegelaten om bevestigd te worden tot het ambt van predikant, specifiek voor de gemeente van Nechama.

In Zijn voorzienigheid

Ds. A. Schot, ds. M.H. Schot en

ouderling J.J. de Jong zijn naar Israël gereisd en waren getuige van het verslag dat broeder Ari gaf over de weg die de Heere met hem hield en de wijze waarop hij tot het ambt van predikant werd geroepen. Het heeft ons ontroerd om te mogen merken dat de Heere in de weg van Zijn voorzienigheid in de nood van het predikantschap wilde voorzien.

Dankzij financiële steun vanuit Nederland heeft Ari de achterliggende jaren een theologische opleiding gehad. In overleg met het Deputaatschap voor Israël wordt onderzocht waar nog eventuele hiaten liggen die voor of na zijn bevestiging om aandacht vragen. Als Ari ben Dayan bevestigd is (alles Deo volente), zullen de ambten in de gemeente Nechama kunnen blijven functioneren, zoals dat ook onder ds. Dekker mocht gebeuren.

Tot verwondering

Het is voor ds. Dekker en voor ons tot verwondering dat hij voor zijn vertrek een opvolger mag bevestigen die het vertrouwen van de gemeente mag hebben. Vanaf het begin is er het uitzien geweest dat er een zelfstandige gemeente op reformatorische grondslag in Israël mocht ontstaan. Het is tot onze blijdschap dat daarin nu weer een belangrijke stap gezet mag worden. We hopen dat alles onder de zegen des Heeren in de komende tijd zijn voortgang mag hebben. ♦

▶ Ds. M.L. Dekker (r.) en diaken Ari ben Dayan.

▶ Het huis van het Deputaatschap voor Israël waar de gemeente Nechama sinds 7 oktober bij elkaar komt.

De spijze die blijft

52 meditaties; ds. G.J.N. Moens

uitg. Den Hertog; 176 blz.; € 15,90

Het is belangrijk om Gods Woord te lezen en te overdenken, met het gebed of het gezegend mag worden aan ons hart. We reizen samen naar de grote Godsontmoeting. In het licht daarvan valt er veel weg wat geen waarde heeft. Daartegenover is er een goed dat nimmermeer vergaat. Dit blijvende goed staat centraal in deze bundel met 52 meditaties van de hand van ds. G.J.N. Moens. Wekelijks kan er een overdenking gelezen worden, passend bij de gang van het kerkelijk jaar. Het boek draagt de treffende titel "De spijze die blijft", een verwijzing naar de woorden van Christus uit Johannes 6:27a: 'Werkt niet om de spijze die vergaat, maar om de spijze die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des mensen ulieden geven zal'. Deze tekstwoorden worden in de vijfde meditatie overdacht.

Eigenlijk geeft bovenstaande oproep van de Zaligmaker de inhoud van het hele boek weer. Het opgaan in de dingen van de wereld zal ons nooit verzadiging kunnen geven. Door het werk van de Heilige Geest leert een zondaar hongeren naar de geestelijke spijze. Dan krijgen de dingen van de eeuwigheid zo'n onuitsprekelijke waarde en wordt alles buiten God waardeloos. Een wonder als we honger mogen krijgen naar het Brood des levens, de Heere Jezus Christus. Hij is dé Spijze Die blijft. Er komt een uitzien naar de toepassing van Zijn verdiensten. Door Hem zal Gods volk verzadigd worden en straks nooit meer hongeren.

Met ernst en gunning legt onze geliefde broeder vanuit verschillende Schriftgedeelten deze zaken aan het hart, wijzend op het blijvende goed: 'Lezer, alleen in Christus, de Gekruisigde, is het leven, tot in der eeuwigheid' (blz. 91).

In hartelijke verbondenheid aan onze voorganger in Meliskerke en opvolger in Middelharnis bevelen we deze meditatiebundel bij u aan.

ds. S. Maljaars, 's-Gravenpolder

Huisbezoek - hartenbezoek

ds. J. van Rijswijk

uitg. Den Hertog; 96 blz., € 12,50

"Huisbezoek - hartenbezoek", zo luidt de titel van dit boekje van onze medebroeder ds. J. van Rijswijk. Met dit lezenswaardige boekje wil hij een pastorale handreiking geven aan ambtsdragers en gemeenteleden. Duidelijk wordt gewezen op het Bijbels fundament van het doen van huisbezoek. De schrijver wijst erop dat huisbezoek niet alleen dient tot opbouw van de gemeente, maar dat het ook heel persoonlijk gaat om het hart en de ziel van de leden en doopleden van de gemeente. In de diverse hoofdstukken, die op een eenvoudige wijze geschreven zijn, gaat het over wezenlijke en praktische zaken, zowel bij het doen van huisbezoek als bij het ontvangen van huisbezoek. Verschillende zaken krijgen de aandacht, zoals: Wie gaan op huisbezoek? Wie krijgen huisbezoek? Hoe moeten we ons voorbereiden op huisbezoek? Praktisch is ook het hoofdstuk

over de inhoud van het huisbezoek. Vele lessen worden er gegeven aan ambtsdragers die op huisbezoek mogen gaan. Waar gaat het om? Wie zijn wij om te oordelen, en wat is het nodig om goed te luisteren. Terecht legt de schrijver de vinger bij het feit dat er tijdens de bezoeken soms zoveel gesproken wordt door de ambtsbroeders. Hierover zegt hij treffend: 'Als ambtsdrager moet we altijd het Woord spreken, maar we mogen niet altijd het woord 'hebben'. Er moet een gesprek plaatsvinden, interactie'.

Ook is er een hoofdstuk waar gewezen wordt op de grote Ambtsdrager, de Heere Jezus Christus, Die, toen Hij op aarde was, tal van gesprekken heeft gevoerd. Christus liet in deze gesprekken Zijn geduld, Zijn onverzettelikheden, Zijn toorn en liefde zien. Bij Hem is alles te verkrijgen wat nodig is om dit mooie én onmogelijke werk te kunnen doen.

Dit is een nuttig boekje, voor zowel ambtsdragers als gemeenteleden, waardoor huisbezoek met de hulp van de Heere hartenbezoek kan worden.

ds. M. Blok, Scherpenisse

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Nobleford (Alberta, Canada),
ds. J.J. Witvoet te Rock Valley (Iowa, VS).

BEDANKT

voor Doetinchem,
ds. W. Harinck te Utrecht;
voor Lelystad,
ds. W.A. Zondag te Dordrecht;
voor Nieuwerkerk (Zld),
ds. P.C. Vlot te Krabbendijke;
voor Vlissingen,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland.

PASTORIEZORGEN

Op woensdagmorgen 7 februari zijn er grote zorgen ontstaan over de gezondheid van ds. C.J. Meeuse. Sindsdien ligt hij op de IC in Goes. Er bleek sprake van influenza (griep), in combinatie met een longontsteking en een hartinfarct. Afgelopen zaterdag was er enige verbetering, maar het levensgevaar is nog niet geweken. De familie liet maandag weten: We mogen ervaren dat er gebed is en dat gebeden worden verhoord. Zijn leven ligt in Gods handen. Naar het lichaam is er grote benauwdheid geweest, maar de laatste woorden die hij woensdagmorgen sprak waren: 'In de benauwdheid is Hij bij mij'. Alle afspraken van ds. Meeuse voor de komende tijd zullen vervallen. De Heere ontferme Zich over onze broeder en betone van zijn vrouw, kinderen en verdere familie af te weten.

Redactie De Saambinder

VACATURES ONDERWIJS- ONDERSTEUNING ZGG

Zendingskinderen in Guinee zoeken voor het volgende schooljaar twee leerkrachten. Heb je ervaring voor de klas of alleen de opleiding? Heb je iets met zendingswerk? Kun je beschikbaar zijn in het cursusjaar 2024-2025? Kijk dan snel op www.zgg.nl/onderwijs voor meer informatie. De kinderen en hun ouders zien uit naar je sollicitatie.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM 12 JANUARI 2024

Ds. J.M. Evers opent namens de roepende kerk van Vlaardingen de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij staat stil bij enkele gebeurtenissen sinds de vorige vergadering. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. H. van der Heiden; assessor-preses ds. J.M.D. de Heer; tweede assessor ouderling J.P.F. van Essen; quaestor ouderling M.J. de Vries; scribe ouderling L. de Raaf. T.A. Stoop, bestuurder van Cedrah, geeft een toelichting op het jaarverslag en beantwoordt enkele vragen. Opgemerkt wordt dat het personeelstekort in de identiteitgebonden zorg de aandacht moet hebben binnen onze gemeenten. Evangelist M. Rozema geeft een toelichting op zijn werkzaamheden en ervaringen die hij heeft opgedaan als evangelist van In de Gouwstraat. Besloten wordt dat hij dit ieder jaar tijdens de

classisvergadering in januari zal doen. Ook in de Gouwstraat wordt uitgezien naar vrijwilligers. De begroting van de Classicale Evangelisatie Commissie voor 2024 voor In de Gouwstraat wordt goedgekeurd.

Ds. J.M.D. de Heer en ds. M. Joosse zullen de gesprekken bijwonen die gepland zijn met de Driestar-Wartburg en het gezamenlijk besturenoverleg van de reformatorische scholen over de zorg die er leeft over het gebruik van de Herziene Statenvertaling.

Naar de Particuliere Synode Zuid-West, die gehouden wordt op 18 april, worden afgevaardigd als primi de predikanten G.J. Baan, J.M.D. de Heer, H. van der Heiden en M. Joosse, en de ouderlingen M. Bal, H.T. Groenendijk, L. de Raaf en M.J. de Vries.

In een besloten deel van de vergadering wordt een rapport van de classicale commissie ZuidRijk behandeld en aanvaard. De vacatures voor diverse classicale commissies kunnen worden ingevuld. Op de volgende classisvergadering zal worden besloten of er een ambtsdragersbijeenkomst onder leiding van de synodale Commissie Interne Eenheid wordt belegd.

Barendrecht is de roepende kerk voor de volgende classisvergadering, op 20 september. Ouderling J.P.F. van Essen van de roepende kerk van Vlaardingen sluit de vergadering op de gebruikelijke wijze.

L. de Raaf, classisscriba

WIJZIGINGEN KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 157: scriba in Doetinchem is met ingang van heden B. van der Heiden, Bezelhorstweg 25, 7009 KK Doetinchem; e-mail scriba@gergemdoetinchem.nl, tel 06-22692505.

Blz. 280: het telefoonnummer van J.M. de Jonge, preekregelaar voor Spijkenisse, is gewijzigd in: 06-44846907.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

“
‘Het is onmogelijk dat een wanordelijk en verwaarloosd hart ooit een ordelijke wandel voortbrengt’.

- J. FLAVEL -

Bewaren of weggooien?

Het is nagenoeg bij iedereen bekend dat op de Boezemsingel te Rotterdam de Theologische School van ons kerkverband is gevestigd. Ook dat de Bibliotheek zich daar bevindt, met inmiddels zo'n 35.000 boeken. Dat daar sinds 2020 ook het Archief & Documentatiecentrum (A&DC) van de Gereformeerde Gemeenten is gevestigd, is niet algemeen bekend.

Werden eerder de acta en notulen van de vanaf 1907 gehouden vergaderingen van classes en particuliere en generale synodi in het Kerkelijk Bureau

te Woerden bewaard, nu vindt dat plaats in het A&DC te Rotterdam. Maar niet alleen acta en notulen! Ook alle overige kerkelijke documentatie die te maken heeft met kerkelijke vergaderingen of met de geschiedenis van ons kerkverband, zoals (oude) kerkbodes. Helaas ontbreekt er nog het nodige. Het is gebleken dat door de jaren heen veel historische, kerkelijke documentatie

op allerlei wijze is achtergebleven, ook als het ambt werd beëindigd. Vandaar hierbij de oproep om, als er ergens wordt opgeruimd, deze documentatie niet als oudpapier weg te doen, maar het aan te bieden aan het A&DC. Daar zal dan worden bezien of de documentatie in het archief ontbreekt en het verder bewaren als dat zin heeft.

Naast archiefdocumentatie worden ook oude foto's van ambtelijke/kerkelijke personen en kerkgebouwen bewaard

en gedigitaliseerd opgenomen op de Beeldbank GG. Ook oude foto's kunnen dus worden aangeboden.

Mocht u beschikken over kerkelijke documentatie en/of foto's, dan kunt u contact opnemen met de bibliothecaris, M. Bal (tel. 010-4129329), of met J.W. Weijers, secretaris van de Werkgroep A&DC GG (tel. 06-53415812). Met hen kan dan worden afgesproken op welke wijze de documentatie het gemakkelijkste in Rotterdam kan komen.

[Werkgroep Archieven & Documentatiecentrum](#)

Berichten

INFORMATIEAVOND KIND & GEZIN

Op 14 maart (19.30 uur) houdt De Schutse een informatieavond over het thema Kind & gezin in SBO De Akker te Werkendam. Deze avond zijn er verschillende sessies: ambulante, zorgondersteuning en dagbehandeling. Meld u aan via www.deschutse.nu

BEZINNINGSAVONDEN ANDERE GEAARDHEID

De werkgroep Ouders en familie rondom mensen met een andere geaardheid houdt twee bezinningsavonden voor ouders en familieleden van mensen met een andere

geaardheid. In de regio's zuid/west en noord/oost op vrijdag 8 maart, in de regio Randstad op vrijdag 15 maart. Locaties en aanvangstijden worden bekendgemaakt aan hen die zich hebben aangemeld door een e-mail te sturen naar info@stichtingofra.nl of via www.stichtingofra.nl/activiteiten/regio-avonden

AVOND OVER SUÏCIDE GEANNULEERD

In De Saambinder van 1 februari stond een aankondiging van een ambtsdragersbijeenkomst op 21 maart in 's-Gravenpolder over 'pastoraat rond suïcide. Deze bijeenkomst is

geannuleerd omdat de spreker, ds. D.E. van de Kieft, na een ongeval enige tijd rust moet houden.

ZANGAVONDEN

Elspeet - Herv. kerk, zat. 24 febr., 19.00 uur, Veluws mannenkoor, jeugdkoor de Nachtegaaltjes, Peter Wildeman en Ruben van Asselt, orgel; leiding oud. P.A. Crum (GG Elspeet), collecte voor ZGG (toegang vrij).

Tiel - Maartenskerk, zat. 24 febr., 19.30 uur, samenzangavond m.m.v. bovenstengroep uit Katwijk, Bart Kruithof, orgel; leiding ds. A.A. Brugge; collecte voor Helpende Handen (toegang vrij).

Kerkdiensten

ZONDAG 18 FEBRUARI 2024

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Alblasserdam** 9.30 en 15.00 uur stud. R.T. Michielse; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Berkenwoude** 19.00 uur ds. G. Clements; **Bodegraven** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Borssele** 18.00 uur ds. M. Karens; **Burgh-Haamstede** 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 15.00 uur ds. A.A. Brugge; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Den Haag-Scheveningen** 15.00 uur ds. H. Brons; **Deventer** 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Dinteloord** 14.30 uur ds. K. Boeder; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 9.30 en 15.00 uur ds. W. Silfhout; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 15.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Eindhoven** 15.00 uur ds. C. Sonneveld; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Enter** 14.30 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Gorinchem** 17.30 uur stud. R.T. Michielse; **Gouda** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **Goudswaard** 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravensande** 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Groningen** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Houten** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Kamperland** 15.00 uur ds. S. Maljaars; **Kapelle-Biezelingse** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk**

aan Zee 15.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Kortgene** 14.00 uur ds. G.J. Baan; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Lelystad** 15.00 uur ds. G. van Manen; **Lisse** 16.00 uur ds. A. Schreuder; **Luknesse** 15.00 uur ds. J. van Laar; **Meeuwen** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 10.00 en 18.00 uur stud. J. Kroon; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 14.00 uur ds. A.T. Huijser en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Middelburg-Zuid** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 ds. H.E.P. Fortuijn en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** (locatie: Coudorp 41) 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Nieuwe-Tonge** 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Nieuwerkerk** 15.30 uur stud. J. Janse; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Oostburg** 19.00 uur ds. M. Boersma; **Oosterend** (Texel) 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Oosterland** 10.00 en 18.30 uur stud. J. Janse; **Oostkapelle** 9.30 en 15.00 uur ds. M. Karens; **Oostvoorne** 16.00 uur stud. J. Kroon; **Opheusden** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Ouddorp** 9.30 en 18.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Oudemirdum** 9.30 en 14.30 uur ds. B. Labee; **Poederroijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Puttershoek** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 14.30 uur ds. M.H. Schot; **Rijssen-West** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Rotterdam-Alexanderpolder** 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 14.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Soest** 19.00 uur ds. W. Visscher; **Spijkernisse** 14.30 uur ds. W.A.

Zondag; **Terneuzen** 10.00 en 18.30 uur stud. W. de Jong; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur ds. G. Pater; **Tholen** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 uur ds. E. Bakker; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 15.00 uur ds. P.C. Vlot; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 (H.A.), 14.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Wierden** 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Woerden** 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem en 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Yerseke** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 18.30 uur ds. A. Schot; **Zwijndrecht** 9.30 uur ds. H.A. van Zetten en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 9.30 en 19.00 uur ds. G. Beens.

DINSDAG 20 FEBRUARI 2024

Aalburg 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Dirksland** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Kamperland** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Middelburg-Centrum** 19.30 uur ds. A.T. Huijser; **Nunspeet** 19.30 uur ds. A. Schot; **Oosterland** 19.30 uur ds. J.W. Verweij.

WOENSDAG 21 FEBRUARI 2024

Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; **Berkenwoude** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Brakel** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **De Valk-Wekerom** 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Ermelo** 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Hilversum** 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Kesteren** 19.30 uur stud. J. Kroon; **Klaaswaal** 19.30 uur ds. M. Karens; **Meeuwen** 19.30 uur ds. G. Beens; **Ooltgensplaat** 19.30 uur ds. F. Mulder; **Oosterend** (Texel) 19.00 uur ds. P. Mulder; **Poederroijen** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur stud. W. de Jong; **Spijkernisse** 19.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Terneuzen** 19.30 uur ds. A.E. Brijder; **Veen** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Wolphaartsdijk** 19.30 uur ds. A. Verschuure.

DONDERDAG 22 FEBRUARI 2024

Alblasserdam 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. C. van

Ruitenburg; **Rhemen** 19.30 uur (voor de zending) ds. J. van Laar; **Zwijndrecht** 19.30 uur (voor de zending) ds. J. IJsselstein.

ZATERDAG 24 FEBRUARI 2024

Hendrik-Ido-Ambacht 15.00 uur (Dovendienst) ds. P.C. Vlot.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 18 FEBRUARI 2024

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30

en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

**GEZINSCAMPING
IN FRIESLAND**

- Bosrijk gebied tussen de Friese Meren
- Ruime kampeerplekken
- Verkoop & verhuur chalets en safaritenten
- 4x per jaar fietsvakanties
- B&B arrangementen

WWW.DEVERBORGENHOEK.NL

Er even tussenuit, of vakantie. Dat kan in ons comfortabel **6 pers. vakantiehuis**.
NUNSPEET op park aan 't Veluwemeer.
www.familiehuisje20.nl

Medio maart mooie veelgevraagde puzzels '**Bunyans dream**', herdruk '**Brede en smalle weg**' (1000 stukjes):
www.ramshoorn.nl

**buitenpraktijk
Mark.**

Buiten is er ruimte.
Ruimte voor gesprek, ruimte voor jou.

Psychosociaal therapeut
mark@buitenpraktijkmark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
buitenpraktijkmark.nl

KOM WERKEN IN HET SPECIAAL ONDERWIJS

**MAAK
KENNIS MET
REHOBOTH**

- **TEAMLEIDER S(B)O PARTTIME**
- **LEERKRACHT SO GEDRAG FULLTIME / PARTTIME**
- **LEERKRACHT SBO FULLTIME / PARTTIME**
- **VAKLEERKRACHT BEWEGINGSONDERWIJS PARTTIME**
- **LOGOPEDIST S(B)O PARTTIME**
- **OPROEPONDERWIJSASSISTENT**

Speciaal onderwijs in Barneveld iets voor jou?

Ben jij toe aan de volgende stap en geniet je van onderwijs op maat?

Lees meer over deze vacatures op werkenbijreboth.nl of scan de QR-code.

Rehoboth
Onderwijs en zorg

**ruimte
& groen**

Zit groen in je bloed?

Wij ontwerpen tuinen, bedrijfstuinen, zorgtuinen, parken, pleinen, centra, landschappen en nog veel meer wat je buiten ziet. Wij denken vanuit groen.

- (Junior) Landschapsarchitect-/ontwerper
- Groenadviseur techniek/beheer

Meer info?

- www.ruimte-groen.nl
- jhs@ruimte-groen.nl
- of bel/mail José Simonse
06-30 54 31 38

Scan voor meer info

7,50

bijzondere noden
handen van de kerk

BEVEILIGD VOOR DE DOOD

Het levensverhaal van Azat Azatyan, een krijgsgevangene uit Oekraïne
Jannie Kranendonk-Gijssen, 78 pagina's

Bestel dit boekje op
bijzonderenoden.nl/webshop

Door sponsoring van de onkosten is de gehele opbrengst voor oorlogshulp in Oekraïne

Voor onze basisschool zijn wij op zoek naar een

DIRECTEUR (3-5 dagen)

Wij zoeken een directeur die samen met het team wil bouwen aan het onderwijs op onze school. De Eben-Haëzerschool heeft een jong en enthousiast team dat zich verbonden weet met het onderwijs aan onze leerlingen. De school beschikt over twee bouwcoördinatoren die de directeur steunen in zijn leidinggevende taak. In totaal werken 27 personeelsleden op onze school.

De school gaat uit van de Ger. Gemeente (Waardenburg), de Ger. Gemeente in Nederland (Waardenburg) en de Oud Ger. Gemeente in Nederland (Geldermalsen).

Voor meer informatie over de school en de profielschets kunt u terecht bij p.zevenbergen@ehswaardenburg.nl. U kunt ook bellen met P.A. Zevenbergen, directeur (a.i.): 06-53228165.

Mocht u interesse hebben, dan kunt u reageren tot D.V. 15 maart 2024 op bovenstaand e-mailadres.

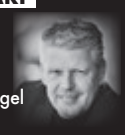

Meer weten of reageren?
Scan de QR-code en kijk op onze website!

Eben-Haëzerschool | Notaris van Aalstweg 4, 4181 BC Waardenburg

PSALMZANGAVOND Chr. Ger. Beth-El Kerk - **SLIEDRECHT** (met het vernieuwde kerkorgel)
D.V. ZATERDAG 24 FEBRUARI

19.30 uur - Toegang vrij!
Organist: Pieter Heykoop
Thema: "David, lieflijk in Psalmen"
Korte verb. meditaties: Ds. K. Hoefnagel
Col.: Noodhulp Moldavië

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS

Voor kerkenraden
EXAMENCOMMISSIE
Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten

ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE
Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel

MODELINSTRUCTIE
Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers
KERK & MUZIEK Ons tweemaandlijks blad
BUNDELS met Psalmbewerkingen
CURSUS Kerkelijk Orgelspel
Allerlei ACTIVITEITEN

Meer informatie of bladmuziek bestellen?
www.kerkenmuziek.nl of mail naar info@kerkenmuziek.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Kraamzorg in een vertrouwde sfeer

Tevredenheid door kwaliteit, met behoud van identiteit.

Meer informatie: 0187-48 91 73
Aanmelden: www.shgzorg.nl

BROUWER

PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

G1 waspoeder van NeoLife

100% zuiver zeep, voor alle soorten was, milieuvriendelijk, niet giftig, veilig bij een gevoelige huid.

Febr.-aanb. | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

3**Lager in prijs dan waar ook!**

Badkamer Belle Vista Badkamer compleet zoals opgesteld.

Kraakprijs:
1545,-

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17500 m2 in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

EBEN-EZER CHRISTIAN SCHOOL

is inviting applications to fill full-time **elementary teachers** and **secondary teacher/administrator** positions for the 2024-25 school year, D.V.

We would be gladdened by inquiries and applications of individuals who are qualified, versatile and dedicated, but who also love the doctrine according to Godliness.

For more information on these positions, please contact:

Mr. A. Vrugteveen

Telephone: (00)1-905-563-3077

Email: principal@ecschooll.ca

Please send applications to the secretary of the School Board:

Mr. G. Brouwer

1372 Gregory Road N., St. Catharines, Ontario, L2R 6P9.

Telephone: (00)1-647-271-8984

Email: gerry@ecschooll.ca

Netherlands Reformed Congregation
St. Catharines, Ontario, CANADA

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van

Johannus Monarke
Content Domus
Viscount
Mixtuur
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Gezocht: woonruimte voor alleenstaande man, regio **Zuid-Holland**.
06-30979015

PROBLEMEN MET VERSLAVING?

Wacht niet langer!
Er is hulp!

Voor jou en jouw naaste(n).
Met oog en hart voor identiteit.

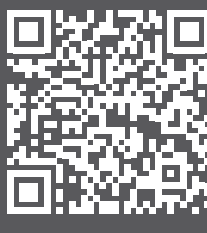
085 - 0601964 www.addisa.nl

Versluijsschool
Onderwijs met perspectief

Wordt u onze nieuwe directeur-bestuurder?

Wij zijn op zoek naar iemand die leiding kan geven aan onze twee betrokken, gezellige én professionele teams met liefde voor het onderwijs en de kinderen.

Scan de QR om de hele vacature te bekijken!

Of kijk op versluijsschool.nl

Boek nu **chalet Gortel** voor een fijne vakantie. Het hele jaar een fantastische plek. Midden op de **Veluwe**.
Meer info op www.chaletgortel.nl of bel 0578-662229.

Een fantastische **Berlijnreis van D.V. 16 t/m 21 sept. 2024** boekt u bij het H&R Travelteam.
Voor info: ph.opthof@kliksafe.nl of jh.rozendaal@planet.nl

Welkom terug op ons bungalowpark!

De Verrassing
Bungalowpark

AL 65 JAAR
VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
0222 318906

RST
Zorgverleners

VACATURE

Maak jij het verschil voor onze zorgverleners?

- Teammanager Wijkverpleging
 - Midden-Zeeland
 - Midden-Nederland
- Financial controller
- BI-specialist (zorg)data

 BEKIJK AL ONZE VACATURES!

groei
door eerlijke communicatie

- interim management
- persoonlijke coaching
- bemiddeling & advies
- organisatiecoaching
- onderwijsontwikkeling

Sjaak van Wijngaarden MOC

We gaan gefundeerde kritiek niet uit de weg en vermijden scherpe vragen niet. En met die aanpak hebben wij al velen kunnen helpen.

J&S is er ook voor jongerenhulp, (kerkelijke) vertrouwenszaken en gezinsproblematiek

J&S
coaching en consultancy

zeer ervaren en erkende, universitair geschoolde professionals

tel. (085) 040 65 62 jscoachingconsultancy.nl

Vakantiewerk en/of bijbaan

Wil jij een vakantiebaan waarin je verschil kunt maken voor de ander? Kom dan werken bij één van de locaties van Cedrah! Bekijk onze video en ontdek hoe jouw vakantie er uit kan zien!

Vakantiewerk voor scholieren vanaf 16 jaar

Extra hulp in de (thuis)zorg, keuken en huishouding

Aantrekkelijk uurloon

All-inclusive deal

Onze locatie in Middelburg biedt GRATIS verblijf voor studenten met een zorgopleiding die ver weg wonen!

cedrah.nl/vakantiewerk

Amandelhof Capelle a/d IJssel • Beth-San Moerkapelle
Eben-Haëzer Middelburg • Hebron Nieuwerkerk
Nebo Zwijndrecht • Rehoboth Goes • Uitzicht Vlaardingse

Cedrah
Wonen - Zorg - Diensten

VAKANTIE in de BETUWE op boerderij-camping DE VIJVERHOF in OMMEREN.
Tevens verhuur accommodaties.
www.campingdevijverhof.nl
0344601973/065708822

Te koop aangeboden: waardebou voor één week* vakantie in een 10 pers. familiewoning op het bungalowpark "De Verrassing", Texel.
Wij kunnen door omstandigheden geen gebruik maken van de bon. Graag bieden. andre.adriaanse@hotmail.com
*buiten de schoolvakanties, maar pasen of pinksteren is i.o. wel een optie.

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR
AAN HUIS

☎ 06 - 36 29 43 14
🌐 wiltraamdecoratie.nl

De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie www.profijtisolatie.nl

WORD JIJ KWALITEITSMEDEWERKER BIJ FLOOR FOODS?!

- **Taken:** controles, data-analyse, voorstellen voor verbetering, kwaliteitsbeleid implementeren.
- **Werkomgeving:** dynamisch en uitdagend, geen dag is hetzelfde.
- **Arbeidsvoorwaarden:** fulltime in een innovatieve en groeiende onderneming. Competitief salaris en ruimte voor ontwikkeling.
- **Profiel:** MBO/HBO niveau, analytisch, ervaring is een pré, goede communicatieve vaardigheden.
- **Heb jij de kritische blik en passie voor kwaliteit die we zoeken?**

FLOOR FOODS
Floor Foods
Handelsweg 10, Kapelle

Neem contact op met Wim
w.paans@floorfoods.nl
T. 085 - 112 83 00

de SAAMBINDER Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul, ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij:
Ohmweg 31, 2952 BD Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T. 001 269 720 3533
E. saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeentengezin.nl
Studenten: www.werkgroepstudenten.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Abraham en Lot

Vandaag kijken we naar het leven van Abraham en Lot.

Uit:

Het levenslied van Robert

Bij een grenscontrole met Oostenrijk worden de spullen van de reizigers wel drie uur lang doorzocht. Ten slotte moeten ze al hun boeken en bijbels inleveren. Er wordt een groot pakket van gemaakt en alvast doorgestuurd naar Krakau, het volgende reisdoel.

Er mogen geen protestantse boeken het roomse Oostenrijk binnenkomen! Eenmaal in Polen brengen zij de zondag rustig door. Na de godsdienstoefening zoeken Andrew en Robert elk een rustig plekje om te lezen en te mediteren. Robert heeft zich in de heuvels teruggetrokken. Na een poosje komen er twee Poolse herders naast hem zitten om een praatje te maken. Robert haalt zijn schouders op. 'Het spijt me, ik kan u niet verstaan,' zegt hij en leest verder. Maar de herders blijven druk praten met allerlei gebaren. Ten slotte staat Robert op om ergens anders een rustiger plek te zoeken, maar de herders pakken hem plotseling beet en versperren de weg. Hoe Robert ook smeekt om los te komen, de mannen praten steeds harder en houden hem stevig vast. Na een worsteling van een kwartier laten ze Robert plotseling los en verdwijnen in het kreupelhout.

Geschrokken hoort Andrew wat zijn vriend overkomen is. 'De Heere heeft je wonderlijk bewaard,' zegt hij. Ook de herbergier is er verwonderd over, dat Robert ongedeerd is. 'Die lui hebben doorgaans scherpe messen bij zich,' weet hij.

Eindelijk begint Robert opnieuw aan een brief aan zijn gemeente. Het lukte telkens niet om de brief af te maken. Maar nu krijgt de gemeente een brief van meer dan twaalf kantjes waarin Robert over de reis vertelt en waarin hij hen opwekt om standvastig te blijven.

'Mijn hart springt op bij de gedachte dat ik naar u op weg ben. Het is mij een zeer aangename bezigheid geweest om het Woord der zaligheid te brengen aan de verstrooide schapen van het huis van Israël. Toch verlang ik zeer om nog eenmaal de kudde te weiden die mij in de dauw van mijn jeugd werd toe betrouwd.' ♦

Lot moest al vroeg zijn vader Haran missen. De dood van zijn vader bracht hem bij oom Abraham. Door de roeping van Abraham komt ook Lot in Kanaän terecht. De twee mannen hebben het goed. Ze hebben na een tijdje zoveel vee dat ze bijna geen gras meer hebben om de dieren te laten grazen. Het geeft spanning tussen de knechten.

Abraham beseft dat er iets moet veranderen. Hij stelt het volgende voor: als Lot naar links gaat, zal Abraham naar rechts gaan, en andersom. Je zou denken dat Lot zijn oom wel eerst laat kiezen. Maar hij kiest het beste voor zichzelf. Hij kiest het in zijn ogen vruchtbaarste gebied.

We lezen nergens dat Lot aan de Heere vraagt wat het beste zou zijn. Hij koos zonder gevouwen handen en met een gesloten Bijbel. Hoe is dit bij jou? Wil jij ook het beste, het mooiste en het duurste hebben? Of denk je graag aan een ander en gun je een ander het beste? Vraag je aan de Heere of Hij jou wil zegenen, ook bij de keuzes die je maakt? Dat mag je altijd doen! Beter gezegd: dat moet je doen.

'Want wat zou het den mens baten zo hij de gehele wereld won, en zijner ziele schade leed?' (Mark. 8:36).

Lot dacht alleen maar aan rijkdom. Hij wilde het beste stuk land voor zijn vee. Maar Abraham had geleerd dat het beter is zonder goud mét God te zijn, dan veel geld en zónder God. Abraham vertrouwt op God, Die hij voor geen goud van de wereld zou willen missen. Wie zou nu het gelukkigste zijn? Lot óf Abraham? Waar lijkt jij het meeste op? ♦

Leestip: Markus 8:34-38

A. Janse-Pieterman, Rijssen

Vraag en antwoord

door
ds. **Labee**

Water in de woestijn

*Hoe kwam het miljoenenfolk
Israël aan water tijdens de
woestijnreis?*

De steenrots die scheurde

Net zo wonderlijk als de uittocht uit Egypte was, zo wonderlijk was ook de intocht in het beloofde land. Maar de doortocht door de woestijn was niet minder een gróót wonder van God. Soms hebben we juist van die woestijnreis een heel verkeerde voorstelling: alsof het een dagelijkse kwelling was onder een brandende zon door een levensgrote (zand)woestijn. Een moedeloos voortsjokkend volk, huilende kinderen, gifslangen en schorpioenen en dan ook nog de zorg voor het dagelijks brood en de nood van het water.

Maar de Bijbel legt juist de nadruk op Gods dagelijkse en trouwe Vaderlijke zorg! O wat hebben we toch vaak slechte gedachten van de Allerhoogste. Met name vanuit de Psalmen krijgen we een beter beeld. We lezen in Psalm 77: 'Gij leidde Uw volk als een kudde, door de hand van Mozes en Aäron' (vers 21). Kanttekening 34 legt het zo uit: 'Als een herder, voerende haar door de woestijn naar het land Kanaän en zorg voor haar dragende'. En de 78e Psalm tekent datzelfde wonder: 'En Hij voerde Zijn volk als schapen, en leidde hen als een kudde in de woestijn. Ja, Hij leidde hen zekerlijk, zodat zij niet vreesden, want de zee had hun vijanden overdekt' (vers 52, 53). En de beproevingen dan? Zeker, er waren óók beproevingen, maar die horen bij een leven onder Gods leiding. Er waren vurige slangen en eens scheurde de aarde, maar dat waren welverdiende straffen. De reis heeft lang geduurd maar dat was vanwege het goddeloze murmureren. Velen hebben Kanaän nooit bereikt vanwege hun ongelooft. God heeft 'duizend wonderheên' gedaan tijdens die woestijnreis. Er is er niet één van honger gestorven en niet één van dorst. En waar het water dan vandaan kwam? Opnieuw wijzen we naar het Psalmenboek. Psalm 105 leert

het ons: 'Hij opende een steenrots, en er vloeiden wateren uit; die gingen door de dorre plaatsen als een rivier' (vers 41). Prachtige beeldspraak die onze vaders in de kantlijn (77) zo hebben omschreven: 'Door dewelke de Israëlieten reisden. Waar zij gingen, het water volgde hen na'. Dat brengt bij het woord uit 1 Korinthe 10 vers 4: 'En allen denzelfden geestelijken drank gedronken hebben; want zij dronken uit de geestelijke steenrots die volgde; en de steenrots was Christus'.

De steenrots die volgde

Nee, we moeten niet denken aan een letterlijke betekenis van die steenrots. We volgen graag kanttekening 7: 'Dat is, was een teken en voorbeeld van Christus, Die van den Vader ter dood om onzentwil geslagen zijnde, ons de stromen des levenden waters zou uitgeven, Joh. 7:38. En dit is een wijze van spreken, gebruikelijk in de sacramenten, gelijk het brood en de wijn in het Avondmaal het lichaam en bloed van Christus worden genaamd, omdat zij daarvan een teken en zegel zijn. Dat sommigen willen zeggen dat de zin zou zijn: Christus was de steenrots, strijdt niet alleen met de orde der woorden van den tekst, maar ook met de zaak zelve, overmits al de Israëlieten niet kunnen gezegd worden uit Christus gedronken te hebben, alzo velen van hen niet geloofden, en God in hen geen welgevallen gehad heeft'. Lezer(es), kent u het woestijnleven? Allermeest, ligt het geheim van uw leven ook in die geestelijke steenrots die volgde? Dan ben u zo'n pelgrim, die in de woestijn van het leven wel eens mag opzien naar de wolkkolom en de vuurkolom. Brood en water zal niet ontbreken. En God zal Zelf hun Leidsman wezen. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.